

Most nagyobb vagyok, mint te — büszkélkedett Szabó Lőrinc Lóci fia — s az asztal tetejére állt.

Mi Budapest tetején állunk. Nyolcvan méteres magasságban, a huszondik emeleten is túl, a toronyházak padlásait is elhagyva, a háztetőn. A Nagyváradi tér felett pásztáztuk a panorámát, szemmel és a fényképezőgép lenszérével. Szándékkal, hogy megkeressük az ikertársat, a korban egyivásút, az egyforma növést: a Váci úti SZOT székház sziluettjét. Hogy odaérve, csúcsát a városi hegymászók modern eszközével, a fotocellás gyorslifttel elérve, meghódítva, szintén körbe forgassuk tekintetünket.

Széldítő mélység? Lepillantottam. Az jutott eszembe: az emelkedés tud széldítő lenni. Huszonöt éve — ott a Hámán Kató úton — rövid nadrágos gyerekként igyekeztem, siettem iskolába, őrsi gyűlésre, a grundra. Néha megálltam, bámulni egy-egy autósodát. Most bosszankodom, kerülni kell a Nagyváradi teret, pedig úgy sietnék, dehát épül a metró. Néhány év: eltűnik az Üllői úti villamos. A tuja. Emlékeznünk a csörömpölő 43-asokra? A Körút sarkán volt végállomásuk. Ahol most az aluljáró van.

Józsefváros magja

Kövessük a panorámát. Azok a földből szökkenő toronyházak nem külföldi film díszletei, nem egy vadonatúj város részlete: ez a Józsefváros magja, a városépítés, a kerületfejlesztés, tavaszi csirái, pattanó rügyei. Hatvannégy épület 1319 lakását bontották le eddig. Az idén további 357 lakást bontanak. Lakást? Fénytől, levegőtől, az életmód komfortjaitól elzárt bérkaszányák, a közéjük ékeltek viskók tűntek el. Helyettük épülnek a régi kunyhóalakú palotái. A tizenhét emeletesben az idén 576 lakást, közelében, a „tízeselekben” jövőre 522-t adnak át.

1973 augusztusában a budapesti lakás- és járulékos létesítmények tervszerű építésére három tervezőintézet és tizenkét kivitelező vállalat szocialista együttműködési szerződést kötött. Eredménye? Tavaly — határidőre — átadtak 9486 lakást, minden tervezett iskolai és bölcsődei férőhelyet, csaknem 3000 négyzetméterrel több ellátó létesítményt, amit mi üzletnek, rendelőnek, hivatalnak nevezünk, s annyszor hiányolunk.

Nem tudom pontosan hány éve, évtizede, társaimmal ünnepi programot

esináltunk. Az Üllői útról, a Józsefvárosra át, gyalogszerrel indultunk a Vidám Parkba. Kiszámoltuk: egyszer balra, egyszer jobbra kell fordulni — éppen odaérünk. Csak a zegzugokkal, kiszögelésekkel, beugrásokkal nem számoltunk. Eltévődünk. Ma is eltévődnek a Józsefvárosban?

Készült, készül

A VIII. kerületi Tanács műszaki osztályán kérdeztem: milyen a kerület ma? Munkáslakta, fejlődő és nagyon elavult — mondták. Az emberek, akik lakják? Nagyon igényesek. Nehezen értik meg, hogy a rekonstrukciós terveknek határvonala és határideje van. Miért csak az utca egyik oldala? Hogy-hogy a szomszéd ház igen? És a miénk-

Előtérben az Árpád-hídfő, háttérben a hegyek és Óbuda

Óbudán fél év alatt 150 férőhelyes óvoda, 100 bölcsődei hely épült. A XIV. kerületben a Fővárosi 2.

talánul, csak szemnek tel-szően szaladnak az autók, állnak-indulnak a villamosok, hullámszik a forgalom.

földi. — Olyan ez a kerület, mint a mákos tészta, teleszórva hatalmas és kicsi üzemekkel. Ezt a kellemetlen egyhangúságot sokáig csak a múlt öröksége szakította meg: a hétház, a tizenhárom-ház. Hiába küldte, sok helyütt ma is küldheti, anya a fiát játszani, a gyerek a kerítések, a házak tövében, a flaszte-

dik öt éves terv időszakában — részeként az esztergomi M-2-es útnak — hat-sávossá bővül az Árpád-híd. Újlipótváros Dunaparti raktárhalmazát tízemeletes lakóházak váltják fel. Napfényesek, kilátással, a Dunára, barátságosan farkasszemezve a Margitszigeten épülő 200 ágyas gyógyfürdő-szállóval. A re-

Pillantás a toronyokról

kel mi lesz? Hol az óvoda, a bölcsőde, a rendelő?

A fejlesztés számai között segítettek eligazodni. Az idei terv: 75 férőhelyes óvoda a Tömör utca környékén. A következő rész: 120 bölcsődei, 200 óvodai férő-

számú Építőipari Vállalat brigádja megértette az al-vállalkozó akadályoztatását: 600 négyzetméter szolgáltatási létesítmény burkolását maguk végezték el. Pluszként, a tervért, adott szavuk becsületéért. A 43.

A mélybe, — ahol a metró fúrópajzsa vájja útját —, a szem sem láthat. Csak a képzelet rajzolja végig vonalát az Üllői úton a Kálvin térig. Mint méltóan modern határát ennek a modernséghez, fejlődéshez méltó kerületnek.

És — sejteni engedi csak a látóhatár — fut tovább az alagút, leszaladva a Dunáig, visszafordulva a Deák térhez, folytatva mélyét a Marx térig — aztán... aztán végig az Váci úton, keresztvezve Angyalföld alakuló új kerületközpontját, az Árpád-híd hídfőjét.

Felsodálkozva nézni-nézni, érezni próbálva ennek az ipari városrésznak lüktetését, túllátni a gyárkérmények füstfüggönyén — itt állunk a SZOT székházának tetején.

Új Angyalföld

Először csodálkozni, kicsit irigykedni is, de sokat jártunk erre az 1960-as évek elején, az Árpád-hídi lakótelep, első, boldog öslakóinál. Parkokban, játszótérekben gyönyörködni a házak között, csavargatni a hideg-meleg csapokat, gombnyomással „lábhoz” parancsolni a liftet...

— Bár mindenütt ez lehetne! — A kerületi tanács műszaki vezetője, a fiatal mérnökő maga is angyal-

Lenn a torony tövében: új házak sora szegélyezi a Váci utat

ren talált szabad területre. A Vasas-pályán kívül valamire való sportlétesítményünk ma sincs. Illetve, már ez is öröm, a Medicor Művek foglalkozik sporttelep építésével. Fejlesztési tervünk a megoldást ígéri. A Rákospatak mentén óriási zöld övezet lesz, parkokkal, terekkel, sportpályákkal.

A panoráma képét színessé változtatja a nem is olyan távoli jövő. Az öto-

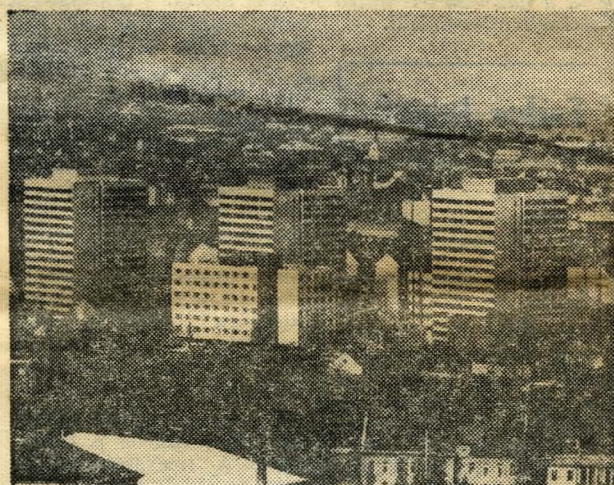
konstrukció során lakótelep épül a Béke út—Tatai út határolta területén.

A szocialista együttműködésre szerződött építőipariak 1974-re vállalták 11 057 lakás, 750 óvodai, 460 bölcsődei férőhely, 102 tanterem, 21 000 négyzetméter ellátó létesítmény felépítését.

Állomás, pályaudvar — új tervek

Amikor majd az Árpád-híd metróállomás mozgólépcsőjéről a szabadba lépünk, szükségtelen lesz csodálkozással írni, szólni. A közintézmények toronyházainak, a közművelődés létesítményeinek, az autóbussz pályaudvarának kört ölelő gyönyörűs füzére, Angyalföld új központja már a szemünk előtt épül.

És bizonyos, hogy a városatyák frásztalain, táskáikban akkor is ott lesznek az újabb, a legújabb tervek, elképzelések mindig toronyabb házakról, a toronyházakról.

Kis háztól körülveve a jövő Józsefvárosa

hely. A Szigony utca környékét látja el az 573 négyzetméter alapterületű szolgáltatási ház. Az Auróra utcában kap helyet a 40 orvos munkahelyre tervezett körzeti rendelő intézet, a Szigetvári utcában az 500 személyes diákszálló.

Az együttműködési szerződésben részt vevő vállalatok számai Budapest egészére vonatkoznak.

Allami Építőipari Vállalat minden vállalatát hiánytalanul teljesítette.

Gondolatban a metrón

Itt a Nagyváradi tér felett 80 méterrel csendes zsongás a város zaja. Hang-

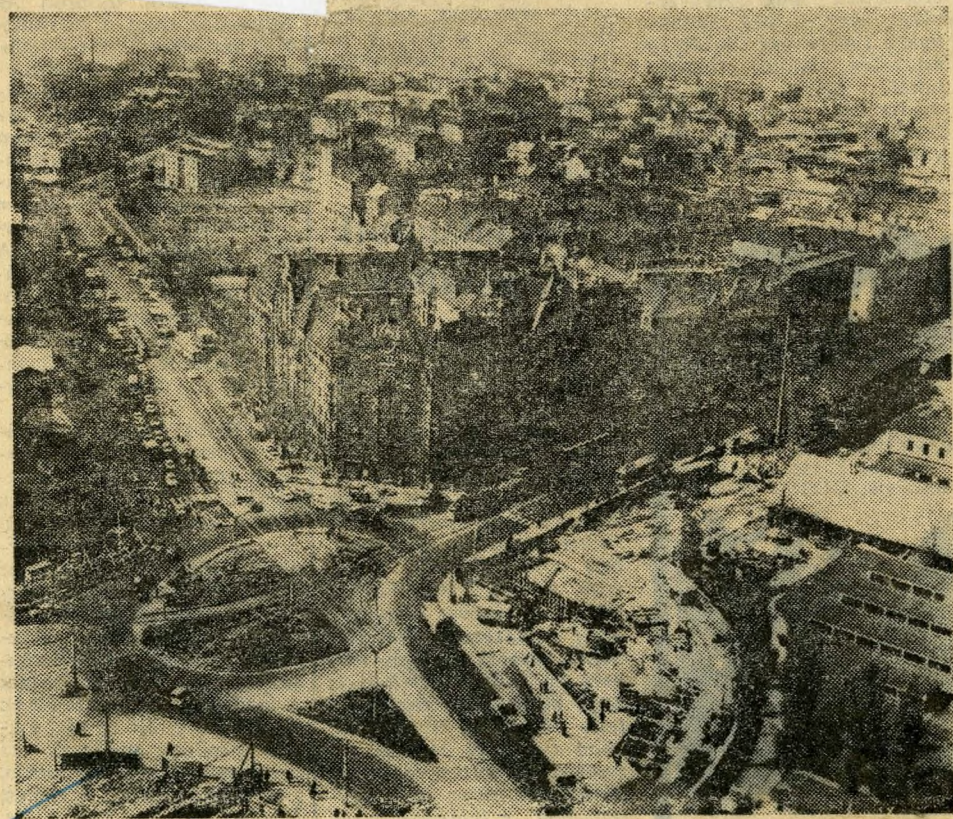

Ez a panoráma a Nagyváradi téri torony tetejéről

(Wormser Antal felvételei)

Polgár Tamás

PILLANTÁS A TORNYOKRÓL

Budapest új panorámájára pillantottunk a tornyokból: az Orvostudományi Egyetem Nagyvárad téren épülő felhőkarcolójának tetejéről és a Váci úti SZOT-székház felső szintjéről. Józsefváros, Angyalföld megváltozott, változó arculatáról adunk hírt a 6. oldalon képben, riportban.

(Wormser A. felvételei)